

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Metus, an excuset ab Excommunicationis incursu? §. 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

nos retulimus paulo ante nostrum numerum 20.) dixit. Habeatur pro Excommunicato, esse absolute Excommunicationem latam; cum idem prorsus sit, vel valde aequipollens cum hac formula. Habeo te pro excommunicato. Non igitur ipsi assentior, nam puto, utramque formulam semper esse significare Excommunicationem latam. Ex se, dico, nam, si addatur aliqua monitio ante faciendam, vel quid simile requirens Iudicis ministerium, tunc non est mirum, quod significet ferendam, quia id Regula generalis dicta n. 7. satis persuaadet.

42. Per sequentes formulas, Qui hoc fecerit, Excommunicationi subjacebit, subdetur, subjicietur, in Excommunicationem incurret, incidet, latam Excommunicationem significari, videtur docere Comitulus, a Ego animadverto, ipsum confundere illud subjaceat, subdatur, subjiciatur Excommunicationi (quæ certè sunt signa latae sententiæ,) ut vidimus numero 18. cum subjacebit, subdetur, subjicietur, &c. quæ cum respiciant futurum tempus, videntur esse signa Excommunicationis ferenda.

43. Has particulas Subito, statim, confestim, continuo, in continenti, è vestigio, repente, sine mora, incurstanter, indilate, immediate, mox; (quibus addit Bonacina, b penitus, omnino;) cum omne temporis intervallum excludant, latam sententiam significare, ait idem Bonacina ibidem.

44. Sed cerè id nimis confusè pronuntiavit. Distinctius ergo Comitulus e ex Tiraquello d distinguendum esse monet: quando enim apparet, sententiam, vel legem Excommunicationis per illas particulas precipere velle cunctationem pæne, nec relinquere locum novæ sententiæ, seu ministerio Iudicis, est lata, ut, si dicat, Statim, confestim, &c. noverit se incursum, seu subiturum Excommunicationem, qua certè formula, si careret illis particulis, esset Excommunicationis ferenda ut vidimus nu. 34. Quando autem ita tollit tarditatem, ut tamen relinquat, seu ostendat novum hominis ministerium, est ferenda, ut si dicat, statim, confestim, etiam Excommunicandus, noverit se statim Excommunicandum, Nam propterea illam formulam, Percipio sub pœna Excommunicationis statim incurrendæ, diximus nu. 16. denotare Excommunicationem latam: quia, pœnam Excommunicationis statim esse incurrendam, est de præsentibus in illam incidere, nec opus esse ullo Iudicis ministerio.

45. Removeatur, abjiciatur, expellatur, privetur omni Communicatione Fidelium, Non pauci a latam Excommunicationem putant, At, Removeatis, expellatis, privetis cum omni Communicatione, esse ferendam. Ratio est (inquunt) quia hic requiritur ministerium ejus, qui removeat, ibi non item

46. Sed mihi videtur, etiam ibi (nisi aliud ex circumstantiis clarè colligatur) requiri ministerium ejus, à quo quis removeatur, juxta dicta num. 33. Immo Felinus b habet, etiam si dicat Superior, statim, confestim removeatur, requiri ministerium Iudicis, atque adeo esse Excommunicationem ferendam; siquidem illæ particulae solum hic accendunt, & accelerant executionem, non faciunt. Atque ad sic sentendam propendet tandem Tiraquellus, e si attente legatur, idemque confirmant ea, quæ dixi numero 33. cit.

a apud Tiraquel. l. 6.

b Felin. al. latus à Tiraqu. l. 6. n. 175.

c Tiraqu. l. 6. præferim à nu. 171.

CAPUT II.

Metus gravis quid operetur in Excommunicatione?

§. I.

An excuset ab ejus incursum?

OMNINO hic recolendum est, Quid sit metus gravis cadens in constantem virum, Quid incussus vel non incussus ad extorquendam actionem aliquam, Quid justus, & injustus, & similia, quæ latè Sanchez, d & ego collegi breviter alibi. e

d Sanc. lib. 4. matr. d. 1.

2. Quibus in memoriam revocatis, dico metum gravem, quo scilicet timetur grave damnum sive in vita, sive in fama, sive in rebus, qui, modo ibidem dicto, excusat hominem à peccato mortali, ob transgressionem præcepti Ecclesiastici, quod non obligat eum tanti mali periculo. Dico, inquam, excusare etiam ab excommunicatione, quæ ex dispositione Ecclesiæ ejusmodi transgressionis adnexa est. Dixi (grave damnum) nam leve, nec à præcepto excusat, nec à Censuris. g Quare, si quis fugiens à satellitibus, à quibus timet mortem, vel mala gravia ingrediatur in Monasterium, v. g. Monialium, non incurret in Excommunicationem: & pari modo, si adesset Excommunicatio, ne quis v. g. Clericus arma portet,

e Lib. 1. in Decal. c. 1. §. 2.

f Bonacin. de Cens. d. 1. g. 2. p. 3. & communiter cum DD. ab eodem cit. & cum DD. citatis à Leandro de Cens. d. 9. à q. 25.

A 3

fi is

si is ob timorem gravem, ne à suo inimico grave damnum patiatur, illa deferat, excusabitur à peccato inobedientiae; & consequenter ab Excommunicatione, cum hæc non actioni ferendi arma, sed actioni peccaminosæ illa ferendi sit conjuncta. Quare sicut pia Mater Ecclesia tunc illum excusat ab observantia præcepti; ita & ab incurfu in poenam. Excipe semper ex regulis generalibus contemptum, scandalum, majus aliquod bonum.

3. Quod diximus de Excommunicatione, dic etiam de aliis Censuris, idque propter eandem rationem, ut signatè cum multis docet Leander.

4. Inquires, Si Excommunicatio fulminata sit contra committentes delictum jure naturali prohibitum: v. g. contra delictum homicidii: undè contra hoc delictum concurrant, & præceptum juris naturæ, & præceptum Ecclesiæ, quæ illud prohibeant sub dicta poena Excommunicationis, ego vero homicidium committam ob metum cadentem in constantem virum, præter peccatum, incurramne etiam Excommunicationem?

5. Respondeo, incurtere, non b pauci sustinent. Ratio eorum præcipua est, quia, quando actio aliunde jure naturæ prohibita est, si ei addatur Excommunicatio ab Ecclesia, non magis aggravantur Fideles ex ejusmodi addita poena; quam aggravabantur antea: jam enim ex præcepto naturali ab illa actioe se abstinere debent, idque sub quocunque periculo cujuscunque damni. Si igitur addita intelligitur nova poena Excommunicationis, non est, unde incurri non debeat. Confirmatur, quia sic videtur Innocentius III, e defini-

6. Nihilominus plures e tenent, non incurtere, cum quibus sentire me cogit, præter rationem, ipsa eadem benignitas Ecclesiæ. Ratio autem est, quia, licet metus non tollat vim præcepti naturalis, tollit tamen vim præcepti Ecclesiastici, quia Ecclesia absolute, & universaliter non intendit, gravi periculo imminente, suis legibus Fideles, astringere. Unde Fidelis, quamvis tunc non pareat Deo, non tamen inobediens Ecclesiæ ullo modo dicendus est.

Nec aliter definiit Innocentius. Is enim solum dixit, non semper metum excusare ab incurfione in Censuram, quod certe verum est: quia, ut notat Galpar Hurtad. metus levis, & metus gravis incuslus in contemptum Ecclesiæ, non excusat: Vide b Suar.

7. Quod diximus de Censuris, dicimus, propter eandem rationem, de Irregularitate ex delicto. Quare occidens injuste aliquem ob similem timorem ab aliquo ipsi incussum, ob timorem, inquam, mortis; vel damni gravis, Irregularis non erit, ut signatè docet Leander; e erit vero, si occidat ex metu levis mali, ut ex eisdem Leandri, d & communi doctrina colligitur.

8. Consonat prædictis Delugo e sic docens. Etiam si (ait) contra Reum sit plene probatum delictum, adhuc non tenetur compari citatus à Judice, quia non tenetur obedire cum tanto periculo. Item potest fugere licet à carcere, etiam præcipiente Judice, ne fugiat, quia jus naturale, ut fugiat mortem, illi licitam reddit fugam. Hæc Delugo.

Illud (in tanto periculo) explicuerat idem Delugo ibidem num. 14. his verbis. Primo, si timetur sententia mortis. Secundo, si damnandus esset Reus ad Treimes. Tertio, si confiscanda essent omnia bona. Quarto, si periclitaretur omnino in honore, & in aliis casibus similibus.

Dixi autem (similibus) nam, non ita erit in dissimilibus, si nimirum non timeatur damnum adeo grave; nam propterea ibidem num. 16 subjunxit. Addidi tamen, Reum obligari etiam sub peccato, quando damnum, quod timet, non esset tanti momenti, quia leges humane possunt obligare regulariter ad aliquod damnum subeundum.

Hæc ex Delugo, cui ea est admonitio subnectenda, ut scilicet evulgetur, ad evitandum scandalum, rationabilis timor gravis damni. Nam, si tua excusatio nesciatur; debes te gerere, ut Excommunicatum, & Excommunicationis Absolutionem obtinere, ne videaris auctoritatem Ecclesiæ contem-
nere.

g G. Hurt.
ap. Leand.
tr. 1. de Cens.
d. 10. q. 29.

a Leand.
tr. 1. de Cens.
d. 9. q. 25.

b Sane, di-
cens esse o-
pinionem l.
omnium l.
9. matr. d.
31. num. 6.
Castrop. de
Cens. d. 1. p.
8 n 11. Gas-
par Hur. de
Cens. diff.
23. n. 100.

c C Sacris,
de iis, que
vi.

d Avilap
2. c. 6. c. 8. d.
5. Coninch.
d. 13. de Cens.
dub. 12. Fil-
liucc. tr. 11.
n. 269. alii-
que.

a G. Hurt.
de Cens.
diff. 23. n.
98.

b Suar. d. 6
de Cens. sec.
3. Adde
Leand. Tr.
de Cens. d.
10. q. 27.
c Leand. tr.
1. de Irreg.
d. 9. q. 8.
d Leand. Tr.

1. de Cens.
d. 10. q. 23.
e Delugo d.
40. de Inst.
n. 15.